

ένα τραγούδι για τα σύνορα

Τα σπουδαία τραγούδια είναι οικουμενικά όχι μόνο λόγω της υψηλής τεχνικής τους, λόγω της μαεστρικής απλότητας ή της αξιοθαύμαστης περιπλοκότητάς τους, αλλά επειδή ο καθένας μπορεί να τα “οικειοποιηθεί” και να τα ερμηνεύσει με τον τρόπο που ταιριάζει στις δικές του καταβολές, στη δική του χαρά, στη δική του πικρία, φορτίζοντάς τα τελικά με ένα νόημα που ενδέχεται να είναι παντελώς διαφορετικό από αυτό που είχε αρχικά κατά νου ο δημιουργός του. Εκεί έγκειται η οικουμενικότητά τους, η ικανότητά τους να ξεπερνούν, να καταλύουν τα σύνορα.

Μιας και το παρόν τεύχος του Cricket αφορά αυτό ακριβώς – τα σύνορα και όσα αυτά σηματοδοτούν -, σκέφτηκα να γράψω για ένα συγκεκριμένο τραγούδι, που είναι (ή θα μπορούσε να είναι) οικουμενικό και ως προς την αρτιότητα με την οποία προσεγγίζει το θέμα του (αυτό που λέμε αμεσότητα) και ως προς το ίδιο το θέμα: το When I Get To The Border, των Richard & Linda Thompson. Η τραγουδοποιία του Richard Thompson -παραγνωρισμένη στην Ελλάδα-, είτε με τους Fairport Convention, είτε με την πρώτη σύζυγό του, Linda, είτε στους σόλο δίσκους του, θίγει και αναδεικνύει ένα ευρύ φάσμα θεμάτων -πολιτικών, κοινωνικών, ερωτικών κ.ο.κ.- κυρίως μέσα από την αφήγηση ιστοριών, και όχι τόσο μέσα από τον τόσο συνήθη στη folk καταγγελτικό λόγο ή την εξομολογητική διάθεση που μπορεί συχνά να εξωκείλει στο μελοδραματισμό. Οι ιστορίες του Thompson είναι περίτεχνες, πολυεπίπεδες και μπορούν να αναγνωσθούν με πολλούς τρόπους – είναι, στον πυρήνα τους, ανθρώπινες, με την ουσιαστική έννοια του όρου.

Η πρώτη δισκογραφική συνεργασία του με την Linda Thompson (Pettifer το πατρικό της), το I Want To See The Bright Lights Tonight (1974), ξεκινά με ένα πιο uptempo, πιο ξεσηκωτικό από τις περισσότερες ηχογραφήσεις τους τραγούδι, το When I Get To The Border. Τα φωνητικά αναλαμβάνει ο ίδιος ο RT (η Linda Thompson τα δεύτερα φωνητικά), αφηγούμενος την ιστορία ενός ανθρώπου που ονειρεύεται τη φυγή, την απόδραση από ένα μέρος που δεν του προσφέρει τίποτα άλλο από καταπίεση και μιζέρια. Ο αφηγητής – για τον οποίο δεν μαθαίνουμε πολλές λεπτομέρειες,

χωρίς αυτό να είναι εις βάρος της τελικής αίσθησης που προσφέρει το υπό ανάλυση τραγούδι στον ακροατή- δεν ευχολογεί σχετικά με το τι θα συναντήσει στην άλλη πλευρά. Αυτό που τον (ή την) νοιάζει είναι να φτάσει στα (μη κατονομασμένα) σύνορα – ονειρεύεται μόνο τη στιγμή που θα περάσει από το ένα μέρος στο άλλο. Η διάσχιση των συνόρων σηματοδοτεί μια απελευθέρωση, μια αναγέννηση.

Το τραγούδι, όπως και πολλά άλλα της folk τραγουδοποιίας, επιδέχεται διαφόρων ερμηνειών, από την άποψη ότι τα σύνορα του τίτλου θα μπορούσαν να είναι κυριολεκτικά τα σύνορα που χωρίζουν δυο χώρες, αλλά θα μπορούσαν εναλλακτικά να σηματοδοτούν το πέρασμα από μια συνθήκη στην άλλη, από ένα καθεστώς δυστυχίας σε μια κατάσταση ελευθερίας και ευδαιμονίας. Ο Thompson επιτυγχάνει αυτή την οικουμενικότητα, αυτό τη δυνατότητα πολλαπλών ερμηνειών μέσα από την - συνειδητή, πιστεύω- αποφυγή κατονόμασης των τόπων που τα σύνορα χωρίζουν. Η ιδέα φαίνεται τετριμμένη – όπως και η ανάλυσή μου-, αλλά είναι δοσμένη εντυπωσιακά, τόσο σε επίπεδο στιχουργικής όσο και σε επίπεδο σύνθεσης – και, στο τέλος της αυθεντικής ηχογράφησης, υπάρχει και αυτή η υπέροχη “μάχη” ανάμεσα στην κιθάρα του Richard Thompson και την concertina του John Kirkpatrick.

Το When I Get To The Border έχει διασκευαστεί κάμποσες φορές, π.χ. από το σχήμα [των She & Him](#) ή από τον [μεγάλο Arlo Guthrie](#), τον γιο του επίσης μεγάλου Woody.

[Διαβάστε εδώ ολόκληρο το αφιέρωμα ΣΥΝΟΡΑ: Η λέξη που σημάδεψε το 2015](#)